

Felsefede Yöntem Bilgisi

M. G. Escher. Taschen Calendar

Giü 1999. Reptiles (1943)

Diđer Erdem ve Erdemsizlikler

Şimdi tamamen doğal olan ve hiçbir şekilde insanların yapımı ve buluşlarına bağımlı olmayan erdem ve erdemsizliklerin incelenmesine sıra geldi. Bunların da incelenmesiyle bu ahlak dizgesi son bulacaktır. İnsan zihninin başlıca kaynağı ya da harekete geçirici gücü haz ya da acıdır; bu duygular hem düşüncemizde hem de duygumuzda ortadan kaldırıldığı zaman, tutku ya da eyleme ve arzu ya da isteme büyük ölçüde yeteneksiz hale geliriz. Haz ve acının en dolaysız sonuçları, haz ya da acının kendi durumunu değiştirmesine, olası olup olmamasına, kesin olup olmamasına ya da şu an için gücümüzün yetip yetmediğinin düşünülmesine göre çeşitlenip, istem, arzu ve isteksizlik, üzüntü ve sevinç, umut ve korkuya dönüşebilen zihnin çekici ve itici hareketleridir. Ancak bunun yanı sıra, haz ya da acıya neden olan nesnelere bizimle ya da başkalarıyla bir ilişki elde ettikleri zaman, istek ve isteksizlik, üzüntü ve sevinç yaratmayı sürdürür ama aynı zamanda gurur ve kendini küçük görme, sevgi ve nefret gibi dolaylı tutkulara da neden olur ve böyle bir durumda izlenim ve tasarımların acı ya da haz ile çifte bir ilişkisine sahip olurlar.